

Grundnotat til Folketingets Europaudvalg

3. november 2022
KTD/INT ARNDT
& DAJAH
J.nr. 2022 - 2817

Gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1024 om åbne data og videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (komitésag)

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 31. oktober 2022 forslag til gennemførelsesretsakt om datasæt af høj værdi (komitésag), som har til formål at udpege datasæt af høj værdi inden for seks tematiske kategorier. De udvalgte datasæt skal udstilles gratis på tværs af medlemsstaterne og overholde tekniske krav. Forslaget er fremsat med henblik på at understøtte videreanvendelse af data og dokumenter, hvilket er forbundet med betydelige samfundsøkonomiske fordele. Gennemførelsesretsakten vedrører ikke persondata.

Forslaget er sat til skriftlig procedure afstemning i regi af Den Stående Komité for Åbne Data den 14. november 2022.

Regeringen ser overordnet positivt på forslaget. Formålet om at tilgængeliggøre flere offentlige datasæt, som har samfundsøkonomisk værdi, er i tråd med danske interesser og stiller ikke krav om unødige tilpasninger af danske løsninger. Regeringen agter at stemme for forslaget.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen har den 31. oktober 2022 fremsat forslag til gennemførelsesbestemmelser om udvælgelse af datasæt af høj værdi, der skal være gratis, maskinlæsbare, tilgængelige via API-grænseflader og tilgængelige i form af masse-downloads.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 14(1) i Europa-Parlamentet og Rådets direktiv om åbne data og videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (2019/1024) (Åbne data-direktivet), hvor det fremgår, at Kommissionen kan stille forslag om vedtagelse af gennemførelsesretsakter, der udvælger datasæt af høj værdi på tværs af medlemslandene i EU.

Med forslaget fremsætter Kommissionen sit udspil til hvilke datasæt i de seks udvalgte kategorier, hvis videreanvendelse er forbundet med betydelige samfundsmæssige, miljømæssige og økonomiske fordele, navnlig på grund af deres egnethed til at skabe værdiforøgede tjenester, applikationer og nye job mv.

Forslaget behandles i Komitéen for Åbne Data. Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Europa-Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Europa-Kommissionen ikke forslaget, idet Europa-Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget

for et appeludvalg. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, vedtages udkastet til gennemførelsesretsakt ikke.

Forslaget er sat til afstemning i skriftlig procedure i Komitéen for Åbne Data med frist den 14. november 2022.

3. Formål og indhold

Formålet med åbne data-direktivet og gennemførelsesretsakten er at sikre, at offentlige data med et højt samfundsøkonomisk potentiale stilles til rådighed for genbrug. De datasæt der er udpeget i gennemførelsesretsakten skal være gratis tilgængelige, maskinlæsbare, tilgængelig via API-grænseflader, og tilgængelig i form af massedownloads.

Forslaget består af gennemførelsesretsakten og et annek, som fastlægger en liste over særlige typer af datasæt af høj værdi, som offentlige myndigheder er i besiddelse af, samt hvilke krav der gælder i forbindelse med offentliggørelse og videreanvendelse af datasæt af høj værdi.

I annekset til gennemførelsesretsakten udpeges datasæt inden for de seks kategorier; geospatiale data, jordobservation og miljø, meteorologiske data, statistik, virksomheder og virksomhedsejerskab og mobilitet.

Foreslåede nye krav

Forslaget indeholder en række nye krav, der skal understøtte enklere datadeling og bedre adgang til videreanvendelse af datasæt af høj værdi. Datasæt som udpeges som højværdidatasæt skal være gratis og leve op til forskellige tekniske krav: de skal være maskinlæsbare, tilgængelige via API-grænseflader og tilgængelige i form af massedownloads. Der er i den forbindelse rejst bekymring fra INSPIRE-myndigheder om, at krav om tilgængelighed via API-grænseflader samt dokumentation og opdateringsfrekvenser ikke er dækket gennem den danske implementering af INSPIRE-direktivet (2007/2/EC).

Andre krav til udstilling af data i gennemførelsesretsakten er i tråd med eksisterende krav til udstilling af data som majoriteten af danske myndigheder lever op til i dag, eksempelvis igennem INSPIRE-direktivet (2007/2/EC). For enkelte datasæt går kraverne til HVD-datasæt ud over de krav, der stilles til INSPIRE-datasæt, fx dybde data, som er en del af datasættet "Elevation", hvor man i gennemførelsesretsakten indfører krav om specifik granularitet, som er et krav, der går ud over INSPIRE.

De nye krav er dog som beskrevet i artikel 5 i åbne data-direktivet, alene gældende for data som indsamles af myndigheder i forvejen, det vil sige data, som offentlige myndigheder i forvejen indsamler og vedligeholder. Der er således ikke krav om at indsamle nye data.

Art. 3 – krav til udstilling af data

Der stilles krav til danske dataudstillere om at offentliggøre vilkår for anvendelse af API'er, samt informationer om kvalitet, servicekriterier med mere. Der er indført krav om at alle HVD-datasæt i deres beskrivelse opmærkes som højværdi datasæt. Derudover er der ikke formuleret nye, specifikke krav, og de formuleringer, der fremgår af gennemførelsesretsakten skønnes at ligge inden for de gældende nationale fællesoffentlige anbefalinger til dokumentation af it-systemer og deres snitflader.

Art. 4 – vilkår/ordninger for genbrug af data

Derudover stilles der krav til medlemsstaterne om at føre en online liste over hvilke offentlige institutioner, som bliver fritaget fra at udstille HVD-datasæt i henhold til åbne-data direktivets art. 14(5).

Det vurderes ikke aktuelt at opføre nogen dansk myndighed på en sådan liste, da alle de udvalgte HVD-datasæt enten er tilgængelige eller (for visse meteorologiske datasæt) er ved at blive frikøbt og gjort teknisk tilgængelige

Der stilles endvidere krav om, at de udpegede datasæt af høj værdi skal stilles til rådighed for videreanvendelse under vilkår, som ikke begrænser mulighederne for at skabe værdi med dataene. Det vil konkret sige, at der stilles krav om, at data skal kunne anvendes enten helt uden vilkår under den såkaldte Creative Commons Public Domain-licens (CC0) eller alene med et krav om kreditering af kilden til data, den såkaldte Creative Commons By Attribution-licens (CC-BY).

Dette vurderes at være delvist i overensstemmelse med gældende praksis og anbefalinger i Danmark og forventes derfor at kunne opfyldes uden større behov for ændringer.

Art. 5. Rapportering

Medlemslandene skal hvert andet år udarbejde en rapport til Kommissionen, hvor medlemslandene redegør for de foranstaltninger, de har truffet for at gennemføre kravene i gennemførelsesretsakten, jf. art. 5. Den første rapport skal indsendes senest 2 år efter gennemførelsesretsaktens ikrafttræden.

Det fremgår at rapporteringsopgaven kan overdrages til Kommissionen gennem henvisninger til relevante metadata. Dette betyder, at rapporteringen potentielt kan foregå igennem et centralt informationssted som den danske metadaportal, den fællesoffentlige *datavejviser*, forudsat at alle de omfattede HVD-datasæt udstilles på datavejviseren.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Lov nr. 596 af 24. juni 2005 om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer, som senest er ændret ved lov nr. 843 af 10/05/2021 om ændring af lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (PSI-loven).

Lov nr. 1331 af 19. december 2008 om infrastruktur for geografisk information i Den Europæiske Union (Inspire-loven), som senest er ændret ved lov nr. 380 af 26/04/2017.

Bekendtgørelse nr 26 af 16/01/2012 om rammerne for indførelse af intelligente transportsystemer på vejtransportområdet og for grænsefladerne til andre transportformer udstedt i medfør af § 109 i lov om offentlige veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1048 af 3. november 2011.

Lovbekendtgørelse nr. 1052 af 16. oktober 2019 om Det Centrale Virksomhedsregister (CVR-loven), som senest ændret ved lov nr. 569 af 10/05/2022.

Lovbekendtgørelse nr. 610 af 30/05/2018 om Danmarks Statistik, som senest ændret ved lov nr. 146 af 28/02/2018.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Gennemførelsesretsakten vil være direkte gældende i Danmark og skal ikke implementeres i dansk lovgivning. En vedtagelse af forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle og økonomiske konsekvenser

Idet der kun stilles enkelte nye krav til data skønnes forslaget at have begrænsede økonomiske og statsfinansielle konsekvenser. Dette vil blive endeligt afklaret i forbindelse med implementeringen af gennemførelses-retsakten, idet INSPIRE-myndigheder har rejst bekymring om relaterede udgifter

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter, som følge af EU-retsakter, afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Gennemførelsesretsakten forventes ikke at få væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser, da den omfatter offentlig sektor og åbne offentlige data.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser, men kan potentielt have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, da forslaget vil medføre at flere data vil stilles gratis til rådighed for anvendere.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget vil ikke påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget vedrører/omfatter ikke persondata.

8. Høring

Forslaget har været i høring i myndighedskredsen Specialudvalget for Konkurrenceevne, vækst- og forbrugerspørgsmål, samt udsendt til kommentering i den nationale følgegruppe for implementering af åbne data-direktivet.

Forslaget var i offentlig høring/konsultation via EU's høringsportal i juni 2022, hvor Danmarks høringssvar blev forelagt FEU.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at forslaget vil få en positiv modtagelse blandt medlemsstaterne.

Der er ikke specifikt kendskab til andre landes holdninger til forslaget, men på baggrund af møde i Komitéen for Åbne Data forventes det, at et flertal af medlemslandene vil stemme for forslaget

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter forslagets formål om at gøre offentlige data med højt samfundsøkonomisk potentiale tilgængelige for genbrug med harmoniserede betingelser for genbrug. Datasæt med høj værdi er nøgledrivere for etableringen af et indre marked for data og for at gøre EU førende inden for en datadrevet økonomi og samfund.

Regeringen anerkender, at frigivelse af offentlige datasæt kan skabe muligheder for nye forretningsmodeller og øget vækst. Regeringen lægger imidlertid vægt på, at medlemsstaterne ikke påføres væsentlige statsfinansielle konsekvenser, og at der fokuseres på tilgængeliggørelse af data, som har erhvervs- og samfundsmæssig værdi.

Regeringen arbejder for, at de nødvendige afklaringer om alle krav til højværdidatasæt tilvejebringes.

Regeringen støtter samlet set på denne baggrund forslaget, idet det vurderes at forslaget ikke stiller krav om unødige tilpasninger af danske løsninger for udstilling af data, som kan resultere i finansielle og administrative konsekvenser, samt at der fokuseres på tilgængeliggørelse af data, som har erhvervs- og samfundsmæssig værdi.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forlagt Folketingets Europaudvalg (FEU) i juni 2022 til orientering, i forbindelse med afgivelse af et fælles dansk høringsvar.